

6-7 YOSHLI BOLALARNING BILIM OLISHIGA FAOL QIZIQISHINI RIVOJLANTIRISHGA YO`NALTIRILGAN TEXNOLOGIYALAR.

Abduxolisova Gulsanam O'ktambek qizi

Andijon davlat pedagogika instituti

“Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi”

maktabgacha ta'lim 1-kurs magistranti.

Annotatsiya: ushbu maqolada, 6-7 yoshli bolalarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini yanada oshirish uchun zamonaviy texnologiyalaridan foydalanish, ular orqali bolada diqqat, tafakkur, xotira, bilish jarayonlarini rivojlantirish yo'llari ko'rsatilgan. Har bir mashg'ulotda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish boladagi bilishga nisbatan qiziqishini oshiradi.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, texnologiya, rivojlanish, qobiliyat, dasturlar, tarbiyalanuvchi.

Аннотация: Эта статья показывает использование современных технологий для дальнейшего увеличения интереса 6-7 лет, благодаря которому использование современных технологий у ребенка заинтересован в знаниях.

Ключевые слова: дошкольное образование, технологии, развитие, программы, педиатры.

Annotation: This article shows the use of modern technologies to further increase the interest of 6-7 year olds, through which it is to develop attention, thinking, memory, knowing, memory, modernThe use of technologies increases the interest of language in the child.

Keywords: Preschool education, technology, development, programs, pediatricians.

Mamlakatimizda maktabgacha ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, zamonaviy ilg'or xorijiy tajribalar asosida innovatsion jarayonni tashkil etishga qaratilgan amaliy ishlar olib borilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22 dekabrda 802-son “Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida” gi qarorida “Davlat standartining maqsadi - maktabgacha ta'lim tizimini zamonaviy talablarga asoslangan holda tashkil etish, bolalarni sog'lom va har tomonlama yetuk qilib voyaga yetkazish, ta'lim-tarbiya jarayoniga samarali ta'lim va tarbiya shakllari hamda usullarini joriy etish hamda ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash, shuningdek, ta'lim-tarbiya jarayonining hajmiga, mazmuniga va sifatiga, maktabgacha ta'lim tashkilotini qurish va jihozlashga, maktabgacha yoshdagi bolalarning soglom ovqatlanishini va xavfsizligini tashkil etishga doir majburiy

minimum talablarni joriy etish va nazoratini tashkil etishdan iborat” ekanligi alohida ta’kidlangan¹.

Texnologiya soʻzi yunoncha “*techne*” – *hunar, mahorat* va “*logos*” – *ta’limot, bilim* degan soʻzlardan olingan boʻlib, “mahorat haqidagi ta’limot” yoki “ishlab chiqarish jarayonlarini ilmiy asosda boshqarish” degan ma’nolarni bildiradi. Zamonaviy kontekstda texnologiya – bu inson hayotini yengillashtirish, ma’lumotni tez va samarali uzatish hamda amaliy faoliyatni takomillashtirishga xizmat qiluvchi vosita va usullar yigʻindisidir².

Texnologiyalar jamiyatimizda tez rivojlanmoqda va maktabgacha ta’lim ham undan chetda qolmayapti. Zamonaviy texnologiyalar bolalarni oʻrganishga ragʻbatlantirishda, ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda va yangi koʻnikmalar hosil qilishda muhim rol oʻynashi mumkin. Biroq, texnologiyalardan foydalanishda muayyan qoidalarga amal qilish va bolalarning rivojlanishiga mos keluvchi yondashuvlarni qoʻllash muhim³.

Maktabgacha yoshdagi bolalar uchun texnologiyalarni ishlatish afzalliklari:

1. *Oʻrganishni ragʻbatlantirish:* Interaktiv oʻyinlar, animatsiyalar va ovozli hikoyalar bolalarni oʻrganishga ragʻbatlantiradi.
2. *Ijodiylikni rivojlantirish:* Rasm chizish, musiqa yaratish va dasturlash dasturlari bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.
3. *Muloqot koʻnikmalarini yaxshilash:* Onlayn oʻyinlar va videokonferentsiyalar orqali bolalar boshqa bolalar bilan muloqot qilishlari mumkin.
4. *Dunyo haqida bilimlarni kengaytirish:* Video darslar, dokumentallar va internet resurslari orqali bolalar dunyo haqida koʻproq bilim olishlari mumkin.

Texnologiyalardan foydalanishda eʼtibor qilish kerak boʻlgan jihatlar:

1. *Vaqtni cheklash:* Bolalar texnologiyalarga koʻp vaqt ajratmasligi kerak.
2. *Ota-onalar nazorati:* Bolalar onlayn ma’lumotlarga kirish huquqiga ega boʻlmasligi kerak.
3. *Bolalar rivojlanishiga mos keluvchi dasturlar:* Dasturlar bolalar rivojlanishiga mos kelishi kerak.

¹ Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22 dekabrda 802-son “Maktabgacha ta’lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash toʻgʻrisida” gi qarori.

² Qodirov, Sh. (2020). Pedagogik texnologiyalar asoslari. Toshkent: Oʻzbekiston Milliy universiteti nashriyoti.

³ Shabanova, G. S., & Valiyeva, G. R. (2018). Maktabgacha ta’limda yangi texnologiyalar. Oʻzbekiston Respublikasi Oliy va oʻrta maxsus ta’lim vazirligi.

4. *Fizik faollik:* Texnologiyalar bilan ish qilish bolalarni fizik faollikdan mahrum qilmasligi kerak⁴.

Maktabgacha yoshdagi 6-7 yoshli bolalarga bilim berishda bir qator texnologiyalar qo'llaniladi. Bu texnologiyalar, bolalarning rivojlanishiga yordam berish, o'rganish jarayonini qiziqarli va samarali qilish maqsadida ishlatiladi. Quyida maktabgacha yoshdagi bolalar uchun qo'llaniladigan asosiy texnologiyalardan namunalari:

1. *Interaktiv ta'lim dasturlari va ilovalar:* Bugungi kunda maktabgacha yoshdagi bolalar uchun mo'ljallangan interaktiv ilovalar ko'p. Bu ilovalar yordamida bolalar ranglar, shakllar, raqamlar, harflar va boshqa dastlabki tushunchalarni o'rganishlari mumkin. Misol uchun, "ABCmouse", "Khan Academy Kids", "Endless Alphabet" kabi dasturlar bolalarning o'rganish jarayonini interaktiv tarzda o'tkazadi.

2. *Elektron o'quv materiallari:* Elektron kitoblar va raqamli o'quv qo'llanmalar bolalar uchun vizual va interaktiv materiallar taqdim etadi. Bu materiallar bolalarga o'rganishni osonlashtiradi va ularni diqqatini jalb qiladi. Masalan, raqamli hikoyalar, multimediali o'quv dasturlari bolalar uchun foydali bo'lishi mumkin⁵.

3. *Robototexnika va STEM o'yinlari:* Bolalar uchun mo'ljallangan robototexnika to'plamlari, STEM (Fan, Texnologiya, Mühendislik, Matematika) ta'limiga yo'naltirilgan o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantiradi. "Lego WeDo" kabi robototexnika to'plamlari bolalarga oddiy mexanik konstruktsiyalarni qurish va dasturlashni o'rgatadi.

4. *Virtual va kengaytirilgan haqiqat (AR/VR):* Virtual va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari bolalarga o'rganish tajribasini yanada qiziqarli va interaktiv qilish imkoniyatini beradi. Masalan, AR ilovalari bolalarga fizik tushunchalarni ko'rish va o'rganish uchun yangi usullarni taqdim etadi, bu esa bolalar uchun ta'limni yanada samarali qiladi.

5. *Kompyuter o'yinlari va ta'lim o'yinchoqlari:* Kompyuter o'yinlari va ta'lim o'yinchoqlari bolalarga o'rganishni o'yin shaklida taqdim etadi. O'yinlar yordamida bolalar ko'plab mahoratlar, jumladan, analitik fikrlash, muammo yechish, til rivojlanishi kabi ko'nikmalarni rivojlantirishi mumkin.

6. *Multimediali va vizual materiallar:* Videolar, animatsiyalar, multfilmlar va boshqa vizual materiallar bolalarga bilimlarni o'zlashtirishda katta yordam beradi. Multimediali ta'lim materiallari bolalar uchun ko'rish, tinglash va interaktivlikni o'z ichiga olgan muhit yaratadi.

⁴ Karimova, Z. M. (2021). Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llash. Journal of Pedagogical Innovations, 6(1), 45-50.

⁵ Perevozchikova, M. A. (2017). Integratsiya informacionnykh tekhnologiy v obrazovanie dlya detey. Pedagogika, 2, 34-40.

Xulosa

Bu texnologiyalar bolalarning kognitiv rivojlanishini qo'llab-quvvatlashda va o'qitish jarayonini yanada samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. Har bir tashkilot tarbiyachisi mashg'ulotlarida zamonaviy texnologiyalardan foydalansa ta'lim samaradorligi oshadi va bolalarda esa bilim olishga nisbatan qiziqishi yanada rivojlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020 yil 22 dekabrda 802-son "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida" gi qarori.
2. UNESCO (2022). ICT in Education: Global Trends. www.unesco.org
3. Qodirov, Sh. (2020). Pedagogik texnologiyalar asoslari. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti.
4. Shabanova, G. S., & Valiyeva, G. R. (2018). Maktabgacha ta'limda yangi texnologiyalar. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
5. Karimova, Z. M. (2021). Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llash. Journal of Pedagogical Innovations, 6(1), 45-50.
6. Perevozchikova, M. A. (2017). Integratsiya informacionnykh tekhnologiy v obrazovanie dlya detey. Pedagogika, 2, 34-40.